

The Greek Review of Social Research

Vol 4 (1970)

4-5

Η συμμετοχή των εργαζομένων εις τας επιχειρήσεις, υπό Ιωάννου Δ. Βαρδακούλα

Π.Α. Σινόπουλος

doi: [10.12681/grsr.516](https://doi.org/10.12681/grsr.516)

Copyright © 1970, Π.Α. Σινόπουλος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Σινόπουλος Π. (1970). Η συμμετοχή των εργαζομένων εις τας επιχειρήσεις, υπό Ιωάννου Δ. Βαρδακούλα. *The Greek Review of Social Research*, 4, 274–275. <https://doi.org/10.12681/grsr.516>

Ἡ Συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ὑπὸ Ἰωάννου Δ. Βαρδακουλά, Ἀθήναι 1970, 220 σελ.

Ἡ Ἑλλάς ἀποφέρει χρονίως ἀπὸ τὸν ῥωτιστικὸν ὅσον καὶ τὸν φραγκοβενιζινισμόν. Οἱ ἐκπρόσωποι καὶ τῶν δύο αὐτῶν ρευμάτων ἤπληξαν ἀνέκαθεν ἀντίθετα πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀγωνιζόμενοι νὰ ἐκρίψουν τὰς ἐπιβιώσεις τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ αἰ ὅποια δὲν συμφέρουν εἴτε με τὸς διαφορῶς «νεωτερισμοὺς» τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ, εἴτε με τὴν μὴ δυναμικὴν ἀντιληψὴν περὶ Ἀρχαιοῦτος.

Ἐν τούτοις ὁ Νεσελιτισμὸς ἀποτελεῖ κείμενον, ὅπου ἀναχωνόμενοι ἀθροῖβος ἀλλὰ θετικὰς τὰ στερεὰ στοιχεία τοῦ παρελθόντος του, ἐνθὸς ἑκάστοτε ὁπαδοὶ τῶν ὄσῳ ἀντιπαραδοσιακῶν τάσεων, θέλοντες καὶ μὴ, ὑποκλίνονται πρὸ τῆς ἑλληνικῆς σκέψεως, ὅποτε «εἰσβάλλει» αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπὴν, φορδῶνας «οὐραγικα», ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Παπαδιάμαντης.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν αὐτὴν τὴν ἀντιρραλιστικὴν μανίαν, ἐγράφοντες πρὸ ἐτίας: «Εἶναι πάντως ἀπαράσιτον νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν με σύστημα καὶ πάθος ὅτι μᾶς προσφέρει ὁ ἑλληνικὸς χῶρος, ὅχι μόνον διὰ νὰ βελτιωθῇ ἡ ὁικονομία μας, ἀλλὰ διὰ ν' ἀποκτήσῃ μίαν ὄντα πλέον, καὶ ἰδικίῃ τῆς καθαρῆς ἑλληνικῆς προσκοκίτητος» (ἐφημερὶς *Ἐλευθερος Κόσμος*, 11 Νοεμβρίου 1967).

Ἀφορμὴν διὰ παρομοίας σκέψεις μᾶς δίδει τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἰωάννου Δ. Βαρδακουλά *Ἡ συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις*.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου ἐξετάζονται τὰ αἴτια τὰ ὅποια φώηγησαν εἰς τὴν διαμορφώσιν τοῦ θεσμικοῦ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἀναλύεται ἡ ἔννοια τῆς Συμμετοχῆς καὶ ὁ τρόπος ὁργανώσεως τῆς ὑπὸ Συμμετοχῆν ἐπιχειρήσεως. Εἰς τὸ τρίτον μέρος ἀναφέρονται αἱ μορφαὶ τῆς Συμμετοχῆς καὶ ἀναλύονται συγγενικοὶ θεσμικοί. Εἰς τὸ τέταρτον μέρος ἐκτιθέσεται ἰ ἀδιαφορῶν θεωρία αἱ διατυπώσεσιν διὰ τὸν θεσμόν τῆς Συμμετοχῆς. Ἀκολουθεῖ ἡ ἐκθεσις τῶν πορισμάτων τοῦ συγγραφέως.

Ὁ συγγραφεὺς μὲ τὸ ἔργον του αὐτὸ δίδει συγκλονιστικὸν κτύπημα εἰς τὰς ὀλιστικὰς ἀντιλήψεις αἱ ὅποια εἶχον θεωρητὴν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐμπόρευμα, με ἀποτελεσμα μὴ δύνανται «ν' ἀναποκριθῇ ἡ ἐπιχειρήσις εἰς τὸ ἐπιμόνον αἴτημα διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος», παρ' ὅλην τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐξελλεγμένων τεχνολογικῶν γνώσεων (σ. 120). Ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος «ἡ ἐξευρεσις ἐνὸς νέου σχήματος ἐργασίας εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν, ὑπὸ τὸ ὅποτον θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐνταξίς τοῦ ἐργαζομένου εἰς τὸ σύνολον τῆς ἐν αὐτῇ ἐργασίας καὶ ἡ, ἀντὶ τῆς μηχανικῆς πλεωρίας τῆς ἀποδόσεως, ἀξιολογήσεσ τῆς προσκοκίτητος, ἡ ὅποια θὰ ἐκτελέσῃ

τὴν ἐργασίαν αὐτήν». Καὶ τὸ «νέον σχῆμα» τὸ ὅποτον προτείνει ὁ συγγραφεὺς εἶναι ἡ Συμμετοχὴ, με τὴν ὅποιαν «δημιουργεῖται μεταξὺ τῆς ἡγεσίας τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἐργαζομένων μία κοινότης, εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὅποιας ἀναλαμβάνουν οὗτοι ἀμοιβαίως τὴν ἐνθύνον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνωτέρας ἀπὸ κοινὸ ἀποδόσεως, εἰς τὴν διανομὴν τῶν ὠφελῶν τῆς ὅποιας συμμετέχουν, ἰεβι-στάμενοι ὅπως εἰς συμμετοχέως. Ὑπὸ τὴν τοιαύτην συμμετοχικὴν τάξιν διὰ τῆς ὅποιας, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐπαυαλλεῖ εἰς τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν ἡ διαταραχθεῖσα ἰσορροπία καὶ ἡ κοινωνικὴ εἰρήνη, ὁ ἐργαζόμενος, ἀφοῦ ὑπέστη ὀδυνήραν δοκιμασίαν, ἀνακτῶν τὴν κοινωνικὴν του ἀυτοτέλειαν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προσκοκίτητος του, συμμετέχει εἰς τὴν ἀνθρώπινην κοινωνίαν ὡς ἰσότημον μέλος». (σ. 23).

Τοιοῦτοτρόπος ἡ Συμμετοχὴ δὲν ἀνταποκρινεται μόνον εἰς τὸ αἴτημα διὰ τὴν προβολὴν τῆς προσκοκίτητος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δημιουργεῖ καταλλήλους προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐξῆδόν του ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς ἀνεκδικήσεως. Διότι ἡ «αὐξήσις τοῦ ἐργατικοῦ εισοδήματος καὶ ἡ ὡς ἐκ τούτου ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐργαζομένου ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς νοοτροπίας τῆς ὁμάδος, ὑπὸ τὴν ὅποιαν ὄσως, τὸ γε νῦν, ἀναζητεῖ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, σημαίνουν τὸ τέλος τῆς προλεταριακῆς συνειδητικῆς καὶ ὁρθετικῶν μίαν νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν ἰστορίαν τῆς ἀνθρώποκίτης, βασιζομένην εἰς τὴν ἡβελμίαν, ἐνευειδήσιν συννεργασίαν, ἡ ὅποια θεμελιούται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος καὶ προάγει, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλληλεγγύην καὶ τὴν ἀδελφουσύνην». (σ. 199).

Μὲ ἀπὸν τὸν τρόπον «συνδέονται οἱ ἐργαζόμενοι με τὴν ἰδεολογίαν τῆς οἰκονομικῆς ἀνεκτικῆς», ἐνθὸς ἡ αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος, ἡ ὅποια ἐπιτυγχάνεται με τὴν Συμμετοχὴν, ὑπηρετεῖ τοὺς σκοπούς τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς (σ. 193-4). Ἐπι πλέον, ὁ συγγραφεὺς τονίζει καὶ ἐν βασικὸν πλεονεκτήματα τῆς Συμμετοχῆς, τὸ ὅποτον κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τὸν παγκοσμίων πληθωριστικῶν πιέσεων καὶ τῶν τάσεων δι' αὐξήσεσ τῶν ἀμοιβῶν τῆς ἐξηρητημένης ἐργασίας, παρουσιάζεται ὡς σάνις σωτηρίας: «Ἡ ὀλικὴ ὁμῶς συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, λόγῳ τῆς Συμμετοχῆς, αὐξάνει τὰ εισοδήματα αὐτῶν, χωρὶς τὸν κίνδυνον πληθωριστικῶν τάσεων, λόγῳ τῆς παραλλήλου αὐξήσεως τῆς ποσότητος τῶν διαθέσιμων ἀγαθῶν. Καὶ ὅχι μόνον αὐξάνει τὰ εισοδήματα, δι' ὅν ὁ ἐργαζόμενος συμμετέχει εἰς τὴν προκύπτουσαν εὐμερίαν καὶ πρόδοον, ἀλλὰ τὸ σπουδαίτερον ὁ ἐργαζόμενος-συμμετοχὸς συνειδητοποιεῖ ὀλονὲν καὶ περισσότερο τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ προστασία αὐτοῦ—ἀπαίτησις δικαία καὶ ὀχι ἐκδὴλωσις φιλανθρωπίας—δὲν εἶναι τὸσον πρόβλημα διανομῆς, ὅσον ἀνυπόθεως τὸν παραγωγικὸν δυνατοτήτων τῆς

ἐπιχειρήσεως, τὴν ὅποιαν πραγματοποιεῖ ἡ Συμμετοχὴ». (σ. 195-6).

Εἰς τὸ σημείον αὐτὸ θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι δὲν βλέπομεν νὰ ἀποτελῇ ἡ Συμμετοχὴ τὸ σύστημα ἐκείνου τὸ ὅποτον θὰ λύσῃ πλήρως τὸ πρόβλημα τοῦ αἰτήματος περὶ αὐξήσεως ἀποδόχων. Ἰσὸς ὁ συμμετοχὸς δὲν θὰ προβάλλῃ ἀπαίτησις, προσπαθῶν νὰ αὐξήσῃ τὰ εισοδήματα του με τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος του· ἀλλὰ δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ἀποφύγῃ τελικῶς τὸ αἴτημα τῆς αὐξήσεως τοῦ εισοδήματος, καθ' ὅν χρόνον ὁ διαφημισις θὰ τὸν καταταρῶν καὶ θὰ τὸν πιεξῇ νὰ διαθέτῃ συνεχῶς περισσότερα ἀπὸ ὅσα του ἐπιτρέπει ἡ παραγωγικότης του. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ὁ ἐργαζόμενος θὰ ἀισθάνεται καὶ πάλιν ὅτι δὲν «συμμετέχει εἰς τὴν προκύπτουσαν εὐμερίαν καὶ πρόδοον». Ἐξ οὗτων προκύπτει ὅτι ἡ Συμμετοχὴ, ἡ ὅποια ἀνταποκρινεται εἰς ὀσυσιαστικὰ αἰτήματα τῆς ἐποχῆς μας καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀναπτωσομένων οἰκονομιῶν, ἐμφανίζεται ἀποξενωμένην ὅταν ἐκδικεῖται ἐντὸς τῶν πλαισίων μιᾶς ἀφηνιασμένης Καταναλωτικῆς Κοινωνίας καὶ ὀδύσεται ἡ Συμμετοχὴ θὰ δυνήθῃ νὰ ὀλοκληρήσῃ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς, αἱ ὅποια εἶναι ἐκ τῶν ὄντων ἀνευ, διὰ νὰ σωθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, δταν αὐτὴ ἡ Κοινωνία, ἡ ὅποια ἔχει χάσει τὴν σφίσησιν τοῦ μέτρου, μὴ ὀδηγεῖ ὅχι μόνον εἰς τὸν ἐκβαρβαρισμὸν—ἐφ' ὅσον μὴ ἐκπαιδεῖται νυκτημερῶν εἰς τὸ πᾶν νὰ μὴ «φιλοκαλοῦμεν με εὐτελείας»—ἀλλὰ καὶ εἰς ἰδιοῦτον δουλείαν, δταν τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας ὀδηγοῦν κατ' ἀελαῖον τρόπον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αὐτοχρημα πλευματικῶν ἀναγκῶν.

Ἄλλὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βαρδακουλά ἔχει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ συγκινῇ βαθύτατα τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν, ὑποστηρίζον ὅτι ἡ Συμμετοχὴ εἰς τὴν θεσμὸν ἑλληνικῶν, Βεβαίως, ὡς ἀφεντηρίαν τοῦ θεσμικοῦ τῆς Συμμετοχῆς θεωροῦν τὸ ἔτος 1896, ὅτε αὐτὸ τὸ καταστατικὸν τοῦ Ἰδρυματός Karl Zeiss καθιερωθῇ ἡ συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ κέρδη του. Μεταπολεμικῶς, ὁ θεσμὸς ἐφηρομῆσθι εἰς πολλὰς χώρας, εἰς μέσο συλλογικῶν συμβάσεων εἴτε βάσει νόμου ἢ συνταγματικῶν διατάξεων. Ἄλλὰ ὁ συγγραφεὺς διαβεβαίονει ὅτι πρῶτην ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμικοῦ εἰς τὸν κόσμον ἔκαμε «ἡ ἐν Ἀμεταλικίῳ, ἀναβίωσασα, κατ' Ἰανουαρίου τοῦ 1780, Κοινὴ Συντροφία τῆς Θεταλίας» (σ. 43)—ἡ ὅποια ἀπὸ παλαιότερον, ὅς γινώσκον, τὸσον ἔχει συζητηθῇ καὶ θαυμαστῶς διεθνώσ. Ἐπι πλέον προσθέτει ὅτι ἐν ἀντιπαράθεσιν αἱ πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ βάσεις εἰς τὰς ὅποιας εἶχε στηρηθῇ ἡ Κοινὴ Συντροφία τῆς Θεταλίας πρὸς ἐκείνας τοῦ Ἰδρυματος Karl Zeiss εἶναι φανερά ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος», (σ. 49-50). Τέλος συμπεραίνει ὅτι «ἡ ἰδέα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις εἶναι ἀκόμη παλαιότερα εἰς τὸν ἑλληνικὸν χρόνον» (σ. 44). Πράγματι, ὁ καθηγητῆς κ. Δημ. Γρ. Τράκουαν βλέπει

